

KUPELA BETE MUZTIO

KUPELA BETE MUZTIO

Urrutiko itsasoetara arrantzara joan ohi ziren arrantzaleen egarria asetzeko erabiltzen omen zen garai batean, gehienbat, Igartubeitiko dolareari erauzitako sagardo gozoa. Etengabe doa aurrera denbora, ordea, eta aspaldiko ohitura eta bizimoldeek gaur egungo eromenari eman zioten paso orain zenbait hamarkada. Gaur egun dena da garapen, gehiago-nahi eta hazteko irrika. Dena da porlan, abiadura handi eta auskalo nora iritsi nahi burugabe.

Porlanaz badaki zerbait Abdou-k, badakienez. Gezurra dirudi, Senegal bezalako lurralde argitsu batean egunero eguzki galdatan bizi den edozein gaztek Kizkitzako basoko gaurik itxi eta ilunenaren pareko etorkizuna izatea. Bere azalaren kolorekoa, alegia. Porlanezko hesi erraldoi hirukoitz batek bereizten baititu lehenengo mundua eta hirugarrena. Ustezko etorkizun oparoa eta etorkizunik eza.

Porlanezko hesia gainditu nahi ez duenaren alternatiba, berriz, ez da samurragoa: edozein unetan olatu kolpe batek hondora dezakeen halamoduzko ontzi batera igo eta norbere patua itsasoaren kontrako borrokaren esku uztea. Abdou-k eta bere gurasoek bigarren aukeraren aldeko hautua egin zuten. Dakar atzean utzi eta Marokoko kostalderaino eramango zituen kamioi zaharkitu batera igo, hasteko, eta itsaso zein eguraldi baldintzak Gibraltar itsasartean ahalik onenak izango ziren gau baten zain egon, ondoren, beste hogeita hamar senegaldarrekin batera, noiz ontziratuko...

Abdou-k oso zorteduntzat zuen bere burua, ordea, bere bizitza goitik behera aldatuko zuen bidaia hark amaiera zoriontsua izan zuenetik batez ere. Bere bizitza ez ezik, bere gurasoena ere erabat aldatu zuen bidaia hark, eta bere moduko senegaldar oso gutxik konta zezakeen halakorik. Asko ziren hirugarren mundutik lehenengora jauzi egin nahi eta bidean betiko geratzen zirenak. Eta euren xedea lortzen zutenetik, bestalde, asko ziren lehenengo munduan euren jatorrizko herrialdean baino okerrago bizi beste erremediorik ez zutenak. Atzera berriz jatorrizko herrialdera itzultzen zirenak kontuan hartu gabe, noski. Bai, zinez zen zorteduna Abdou. Milaka kilometroko ibilbide hartan guztia larrosa kolorekoa izan ez bazen ere, berez.

Bezperan izan balitz bezala gogoratzen zuen iparraldeko herrialde deskubritu-berri hartako parajeak eta mendi mazelak lehenengoz bere bi begiez ikusi zituen eguna. Erabat txunditu zuen guztia estaltzen zuen kolore berdeak, txoko bakoitzak isurtzen zuen hezetan. Han eta hemen barreiatu-erako eraikin zuriak (gerora jakingo zuen bertako jendeak *baserri* izenez ezagutzen zituela eraikin haiek; *baserri*, *baserri*, belarrian kili-kili egiten zion *erre* bikoitz hark bertako jendearen ahotan ebakirik...). Etorkinak nekez utzi ohi dio etorkin izateari, munduko edozein herrialdeetatik beste batera jauzi egin duen edonork daki hori. Are gehiago Afrika baldin bada etorkinaren jatorrizko herrialdea eta ikatza baino ilunagoa bere azalaren kolorea. Abdou-ren kasua, labur esanda.

Hiriburuko zalaparta ez zuen Abdou-k oso gustuko; ezta bere gurasoek ere. Dakar aldeko hondartzen lasaitasunaz oroitzen zen Abdou, tabernaz-taberna bere orgatila aldean harturik jende artean hara eta hona ibiltzea tokatzen zitzaionean, galtzerdiak, esku-zapiak, mugikorretarako estalkiak eta ezertarako balio ez zuten bestelako pitxiak saltzen saiatzen zen bitartean. Hiriburuko egonaldiak ez zuen luzeegi jo, ordea. Abdou-ren aitak barnealdeko bailara bateko behi-ustiakuntza batean lanpostua aurkitu zuen erdi karanbolaz, ziur aski beste inork nahi ez zuen lanpostua, bistan da, baina jaten emango ziena, gutxienez. Horrela, hiriburua utzi eta barnealdeko bailara ezkutu hartara egin zuten jauzi, zalapartatik lasaitasun girora, etengabeko joan-etorri erotik ibili sosegatura.

Ostatu hartzeko garaian hirugarren munduko etorkinek ez dute lehenengo mundukoek bezainbeste baldintza eta eskakizun, hots, edozein bazter ziztrinetan bizitzera ohituak daude. Horretan trebatu ditu patuak, beste ezertan baino hobeto, trebatu dituenek. Horrela, erortzear zegoen baserri zahar abandonatu batean aurkitu zuten eurentzat moduko aterpea, zeina Abdou-ren aitak lan egingo zuen behi-ustiakuntzatik gertu xamar zegoen. Ordura arte aurrez sekula ikusi gabeko egurrezko egitura eta guneen banaketa berezia zeuzkan baserri zahar hark, haseratik beretik arreta piztu zuena, Abdou-rengan ez ezik baita bere gurasoengan ere. Sukalde zahar bat, logela, behiek atsedean hartzeko ikuilua... kokapen horiek erraz xamar identifikatu zituen Abdou-k baserri zaharrean barrena emandako lehenengo itzulian, baina baserriaren goiko solairua, mandioa, egurrezko habe erraldoi hura, lauki formako aska, aska hark alde batean zeukan zulo txoa, zeinetatik beheko soilarua ikus zitekeen... Zer arraio zen hura guztia? Eta zer arraio ziren mandioan pilatutako ohol solte haiek guztiak? Eta ikuiluan zegoen torloju birakari hura? Halakoak al ziren iparraldeko herrialde hartako baserri guztiak? Hamaika galdera zerabiltzan uneoro Abdou-k buruan, erantzunik aurkitu ezinda. Erantzunik aurkitu ez arren, ordea, baserri hura sorginduta zegoela xuxurlatzen zion tarteka Abdou-ri, aurrez sekula entzun gabeko bere barneko ahots ezkutu batek. Eta hori zen harrigarriena!

Abdou-ren aitak minutu gutxitan egin ohi zuen goizero baserritik lanerako bidea, oinez. Lanaldi luzea bezain gogorra zen aitarena, eta gau partean berandu itzuli ohi zen baserri zahar abandonatu hartara, berandu oso. Abdou-ren ama etxeko lanez arduratzen zen eta Abdou-k, orgatila lagun, batetik bestera ematen zuen eguna, herriz-herri, tabernaz-taberna, ezezkoez-ezezko... Tarteka trenaz baliatzen zen, beste batzuetan autobusaz... baina gehienetan oinez. Lehendik ere hankazpiak urraduraz eta ubelduraz beteak bazituen, Senegalen handik hona korrika ibiltzearen poderioz, iparraldeko herrialdeko bizitza berrian egoerak ez zuen hobera egin. Etsigarria zen, etsigarria zenez, bere bizitza, bertako 12 urteko gainerako gaztetxoek bizitza erosoekin alderatuz. Senegalen atzean utzitako bizimodua, hala ere, ez zen hobe. Horixe izaten zen Abdou-k baliatzen zuen kontsolamendua, gauero-gauero, baserri zahar hartako mandioko lastairan loak hartzen zuen bitartean.

Eguzkia mendebaldeko mendi-gailur garaienen atzean ezkututzen zen unean isiltasuna eta patxada areagotu egiten ziren baserri zaharrean eta inguruetan, eguna joan eta eguna etorri. Udako beroak udazkeneko epelari eman zion paso, eta eguzki orduak dexente murriztu ziren asteak aurrera joan ahala. Hegoak gogotik

jotzen zuen bolada hartan, eta baserri zaharraren horma abailduetako zirrikituetatik sartzen zen txistuka, baserria bera dantzan jartzen zuen bitartean, bateko kirrinka hots eta besteko karraska. Egun haietan kosta egiten zitzaion Abdou-ri, benetan akiturik egon arren, begiak itxi eta loak hartzea.

Gau haietako batean, lastairan etzanda loaren muga lausoan kulunkan zegoela, behien marru hotsa entzun uste izan zuen Abdou-k, ikuilutik zetorrela. Nola, baina, horrelako marru hotsik baserri zaharrean, Abdou-k eta bere gurasoek ganadu bururik bakarra ere ez zeukatela kontuan hartuz? Baina bai, behin ez ezik birritan eta hirutan ere entzun zuen, argi eta ozen gainera, Abdou-k, bere lastaira halamoduzkotik, behien marru hots adierazgarria. Baita gehiagotan ere. Hegoak gogor jotzen zuen gau hartan ere, eta haizearen txistu hotsa areagotu egin zela iruditu zitzaion Abdou-ri, behien marru hotsak hartara bultzatu izan balu bezala, hego haizea bera ere. Segundu gutxiren buruan, baserriaren atarian behar lukeen zakurrak zaunka eginaz eman zuen arrapostu, behien marru hotsari gailentzeko ahaleginean. Erabateko harriduraz ikusi zuen Abdou-k mandioko bere txokotik, sagarrez goraino beteriko aska, eta sagarrak zanpatuz, kolpe eta kolpe, ttakun eta ttakun, askan sartuta etengabeko lanean ari ziren lau gizon sendo bezain bulartsu. Gogotik saiatu arren, ez zen gizon haien aurpegiak bereizteko gai, mandioa argiztatzeko Abdou-k eta bere gurasoek erabiltzen zuten kriseilua ia amataturik baitzegoen ordurako. Nortzuk ote ziren? Zertan ari ziren baserri zaharraren mandioan gaueko ordu haietan? Baserri zaharra negarrez hasi zen orduan, kirrinka hots ozenak hedatuz lau haizetara. Mandioko habe nagusia mugitzen hasi zen, berau ikuiluarekin lotzen zuen torlojua biraka hastearekin batera. Zakurrak zaunka egiten jarraitzen zuen, behiek ere aztoraturik ziruditen oso, ikuilutik zetorren zalapartari erreparatuz bederen, eta hego haizeak ez zuen baretzeko zantzurik...

Apenas sorrarazi zuen oihartzunik baserri zaharraren hormetan Abdou-k bota zuen oihi lehorrak. Begiak zabaldu zituen eta gorputz guztia blai eginda zuela konturatu zen. Aztoratuta zegoen erabat. Burua alde batera eta bestera mugitu eta mandioan betiko lasaitasuna zen nagusi, nahiz eta hego haizeak baldar jarraitzen zuen kanpoan. Aitaren zurrunga hotsa zetorren beheko logela nagusitik, eta ez zen behien marruen arrastorik, ezta zakurraren zaunka arrastorik ere.

Gau hartan ez zuen une hartatik aurrera begirik lotu Abdou-k: mandioko sabaira begira eman zituen ilargiak eguzkiari txanda eman arteko gainerako orduak. Goizean, gorpuzkera arraroz jaitsi zituen mandioko eskailerak amak sukaldetik egidako deiari erantzuna emanaz. Gosariak ere ez zion mesederik egin Abdou-ri. Eta egoerak ez zuen hobera egin, bere lanaldia hasteko asmoz ikuilura salgai txatxuz beteriko orgatila hartzera joan eta kupela zaharkitua sagar muztioz goraino beterik zegoela ikusi zuenean.